

A művet utószóként záró tanulmány átfogó képet ad a szerzőről és műveiről, a *Rei rusticae* forrásairól és szöveg hagyományozásáról.

A szegedi Lectum Kiadó által elegáns kötésben, szép tipográfiával megjelentetett, gondosan tördelt, igényes nyomdai munkával készült kötet méltó kiadása ennek a szerzőnek és műnek. A fordító és a kiadó által végzett

igazán figyelemre méltó munka eredményeként egy, a kutatók és a nagyközönség figyelmére egyaránt számot tartó, értékes kötettel gazdagodott a magyarra ültetett antik irodalom tárháza.

T. HORVÁTH ÁGNES

Fémmadarak az Alföld felett

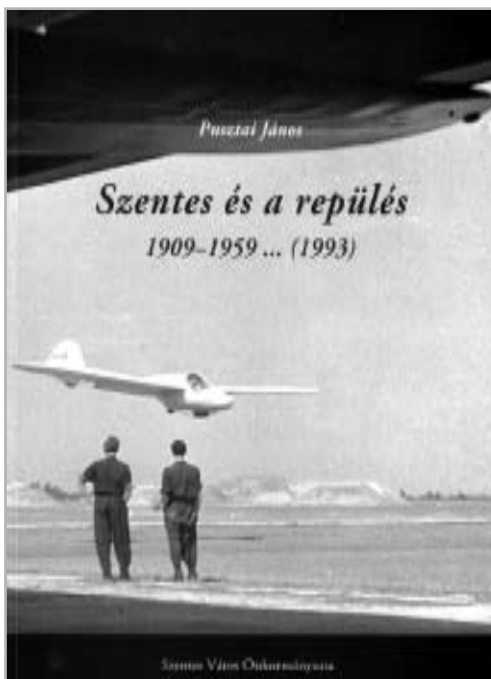
PUSZTAI JÁNOS: *Szentes és a repülés. 1909–1959 ... (1993)*. Szentes, 2005, Szentes Város Önkormányzata. 283 p.

Örömmel vettem kézbe Pusztai János szegedi kutató legújabb repülés- és helytörténeti kötetét. A repülés manapság a népszerű témák közé tartozik, különösen, ha a második világháborúval fonódik össze. Ez a kötet mégsem a divatot igyekszik meglovagolni, hisz már témaválasztásában is egyedi: híven a szerző eddigi munkásságához, most is a Dél-Alföld repüléstörténetének egy szeletét dolgozza fel, melyhez nemcsak a történelmi kíváncsiság köti, hanem személyes élmények, ismeretségek is hozzá kapcsolják. Bár helytörténeti jellegű kötet, mégsem marad meg tágabb kitekintés nélkül. A helyi repülés történetét az országos, néhol nemzetközi eseményekhez illesztve mutatja be.

A kötet tizenkét

fejezetre oszlik, melyek a történeti kronológiának megfelelően mutatják be a történet főbb szakaszait. Az első fejezet a repülés szentesi szárnybontogatását mutatja be, a hőskortól 1930-ig. Majd a következő fejezetek a repülőtér kiépítését, a sportrepülés beindulását, a katonai repülés hatását s a nemzetközi politika miatt (is) egye élénkülő repülő életet tárgyalja. Ahogy Magyarország, úgy Szentes repüléstörténetének meghatározó szakasza a második világháború. A felfordult világban egyre kevesebb a lehetőség a békés, polgári

szárnypróbálgatásra, minden egyre jobban alárendelődik a hadi igényeknek. De így is jelentős eredményeket mutatnak fel a szentesiek: sikeres vizsgák, teljesítményrepülések. Aztán mindent elsöpör a világegés: az átvonuló front pusztításai után előlről, a hőskorhoz majdnem hasonló szintről kell újrakezdeni. A háborús állapotok, a megszállt országra nehezedő tilalmak miatt csak 1947-ben kezdődhettek újra a gyakorlati repülések.

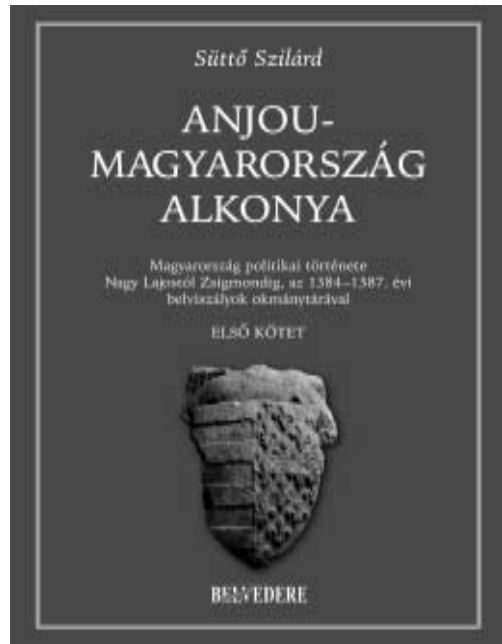
Aztán hamarosan újra „beszölköztak” a fegyverek: nemcsak polgári repülés folyt Szentesen, hanem az újra felduzzasztott hadsereg számára is folyt pilóta-előképzés.

A kötetben figyelemmel kísérhetjük a szentesi repülés szervezeti kereteinek változásait, az anyagi-technikai háttér megteremtését, a repülőter kiépítését és átépítéseit, megjelennek előttünk a látványos repülőnapok programjai, merész pilóták merész manőverei s a repülő mindennapok. Láthatjuk, hogyan működtek együtt a közigazgatás tisztviselői, az egyszerű mesteremberek, lelkes fiatalok abban, hogy Szentestől igazi repülő város legyen. Végig követhetjük a repülőtechnika fejlődését: a kezdetleges fa-vászon gépektől eljutunk a sugárhajtású korszakig. De olvashatunk a repülőemberekről szóló anekdotákat, „pletykákat” is (Ahogy egyik megtörtént esetről a korabeli lapok írták: „Így történt, hogy kövér disznót elrabolta a sas” A könyv 23–24. oldalán található a humoros történet) A kötet végén biográfia – adatok a szentesi repülők életéből – és egy, a repülés szentesi áldozatairól szóló összeállítás található. A biográfiában fellelhetjük Szentest ismert repülőit, akik sokszor nemcsak a repüléstörténetből lehetnek ismerősek: a teljesség igénye nélkül pl. Bonczos Miklós, id. Rubik Ernő, Bogyay Kamilló, Kunszeri Béla.

Mіндеzt a szerző széles körű kutatáson alapuló forrásbázissal támasztja alá. Ezen források között első helyen említendők levéltári források: többek között a Csongrád Megyei Levéltár, a Hadtörténelmi Levéltár, a szegedi Fekete Ház Múzeum s a Közlekedési Múzeum Levél- Fotó- Adat és Könyvtára. A szakirodalom mellett feldolgozásra kerül a kor sajtója. Fontos, hogy a szerző nagy számban gyűjtött össze és használt fel korabeli dokumentumokat, archív fotókat és interjúkat a kor szereplőivel. A mű értékét növelik a magánfotóalbumok, gyűjtemények mélyéről előkerült s sokszor először publikált fényképek.

Mű érdeme, hogy nem csak egy helytörténeti leírás, hanem válasz arra a kérdésre, hogy miként vált lehetségessé, hogy Szentesen, a „végvidéken” egy jelentős repülő „végvár” alakult ki. Talán korunknak is üzenet értékű lehet a megfettett válasz: nem minden az anyagi, technikai háttér, azt pótolni, helyettesíteni s megteremteni lehet szorgalommal, tehetséggel, személyes áldozatvállalással.

KISS GÁBOR FERENC

Süttő Szilárd évtizedes kutatásainak eredményét adja közre kétkötetes monográfiájában. Az első kötet első része Magyarország I. (Nagy) Lajos és I. Károly (Róbert) uralkodása közötti időszakának eseménytörténetét nyújtja az eddigi legnagyobb részletességgel. Munkájához a magyar és külföldi kódexirodalom mellett a Magyar Országos Levéltár vonatkozó középkori forrásanyagának teljes egészét fölhasználta. A kötet második részében ennek a forrásjegyzéknek a pontos mutatóit közli, a második kötet okleveles függelékében pedig azok betűhív latin szövegét és magyar fordítását.